

Kitob duniyosi

№ 13 (327) 2020 йил 19 август. Газета ҳар ойнинг иккинчи ва тўртинчи чоршанбасида чоп этилади.

Габриэл Гарсиа МАРКЕС, колумбиялик адиб

Бизни севадиган инсонларни хафа қилиш осон. Бизга бўлган муҳаббатлари туфайли улар химоясиздирлар.

Жуброн Халил ЖУБРОН, араб адиби ва файласуфи

Қачонки ичингда гапларнинг қўплигини хис қилиб, уни бировга айтишга эҳтиёж сезмасанг, шунда пишиб етилган бўласан.

Маънавий-маърифий, адабий-баддий, ижтимоий-сиёсий газета

Бизни билган билади, билмаган ўзи билади.

Жалолиддин РУМИЙ

Озарбойжондан мактуб олдик

Шу кунларда адабий-маънавий ҳаётимизда кетма-кет қувончли воқеалар рўй кўрсатмоқда. Ёзинг айни эътиборида кунлари Лондонда ўзбек шоираси Хосият Рустамованинг "Рангин кўзёшлар" деб номланган китоби инглиз тилида нашр этилганини эшитиб, яна бир бор маънавий бойлигимизни хис этдик, десак, муволажа бўлмас. "Рангин кўзёшлар"да шоиранинг икки юзга яқин энг сара шеърлари жамланган. Мазкур китоб тақдироти жерий йилнинг ноябр ойида Мадридда бўлиши режалаштирилган. Кунни кеча эса Озарбойжондан мактуб олдик. Мактубда профессор-доктор, Озарбойжон Миллий Мажлисининг Маданият қўмитаси раиси, шоира Ганира Пашаеванинг Хосият Рустамованига атакланган дил сўзлари, миннатдорлиги ҳамда яқинда Лондонда чоп этилган китоби билан кутлагани ажэзган. Гап шундаки, бундан биров фурсат аввал шоиранинг қардош озар халқига бағишланган "Исми Лала эди у қизинг" достони ёзилган эди. Биз ҳам ўз урида ўзбек халқининг энг яқин дўсти Ганира Пашаевага ташаккур билдирамиз!

Радомир АНДРИЧ, Сербия Ёзувчилар ассоциацияси президенти:

"ШЕЪРИЯТ, АВВАЛО, ОРЗУЛАРИМИЗДА МУЖАССАМ"

— Муҳтарам Андрич, келинг, суҳбатимиз аввалида ўзингизнинг наздингизда жаҳон адабиётига қўшган энг катта ҳиссангиз ҳақида сўз юртсак... — Қийин савол, аввало, жаҳон адабиётига қанчалик таъсир қилганим ёки ўзингиз айтмиш нечоғли ҳисса қўшганимга келганда, айниқса, назимий асарларимни таъкидлаган бўлардим. Бунга баҳони бошқалар беради. Нима бўлганда ҳам, эллик етти йилдан бери ёзиб келаяманки, жаҳон адабиётида шеърият ўзгарди, демакки, ўзим ҳам ижодий интилишимда инфодавий доираларни ёриб ўтишга эришди олдим. Охириг саккиз йил ичида халқаро санкциялар, иқтисодий инқироз, мурраккаб ҳамкорлик ва коммуникация, айниқса, халқаро адабий учрашувларни ўтказиш амри маҳол бўлгани каби объектив ва аксари ўзини оқламайдиган турли сабабларга қўра, Югославия давлати кулаганидан сўнг, Сербия Ёзувчилар ассоциацияси президенти позициядан туриб нималарни амалга оширганимни айтишим мумкин... Белград ҳамда бошқа маданий марказларга чет эл ёзувчи-шоирлари келиб-кета бошладилар. Мен ҳар доим гоёвий, миллий ва диний тафовутдан қатъи назар, бошқаларни ҳурмат қилиб, ўзимиз ҳурмат топишимизга ишониб келганман.

8-бет

19 август. Бу санада тарихда жуда қўллаб инсоният ҳаётига залворли таъсир ўтказган турли-туман воқеа-ҳодисалар рўй бергани шубҳасиз, албатта. Аммо бундан 30 йил муқаддам навқирон бир йигит она тупроғини тарк этишга ва мусофирлик залворини елкасига олишга мажбур бўлади. Чунки у шоир эди. Чунки унинг қалби адолатга, эрка ташна эди. Унинг бир неча сатрлардан иборат шеърий мисралари мамлакатда давом этиб келаётган истибдодни жойидан силжишга мажбур эди. Шу аснода ортик она юртида қололмастлигини тушунган шоир йигит ўзининг албан тупроғини ташлаб чиқади...

Гекё МАРИНАЙ

ТУЛПОРЛАР

3-бет

Югур-югур билан ўтар умримиз, Олдинда нима бор — ҳали ноаниқ, Ахир бу дунёга нега келдик биз, Энди оқ-қорани борапмиз таниб.

Биз ҳали мавҳуммиз, Исимимиз ҳам йўқ Ким курса "Отлар" — деб қаҳирар бизни! Йиғламаймиз ҳатто, Кулғумиз ҳам йўқ, Бизлар жим тураимиз. Биз тинглаймиз жим. Олдимизга қўйган нарсани еймиз,

Кўрсатилган жойга борамиз фақат, Бу ахир ақлга сиймайди дейсиз: Подшоҳлар минган тулпоримиз, Балки, Мартабамиз бундан бўлиб бахтиёр. Маликалар учун елкамиз узра, Эҳтимол, оптиндан гўзал эгар бор.

Дехқоннинг отида эса ҳашам йўқ, Эгар — оддий эгар. У ёввойи от, Ухлар умр бўйи очик ҳавода. Лек мана қаранг биз, оддий от эдик ва шундай от бўлиб қолдик дунёда!

АВГУСТ КЕЧАСИ

Август кечасида уйқум бузилди, Зангор дарахтзорни кездим паршон. Бойўғли овози ногоҳ узилди, Ёлғизлик йўлида ой қусадди қон.

Август кечасида уйқум бузилди, Димоғимга анқиб урди пичанзор. Пойимда ариқча узун чўзилди, Эпкини қўқсимга тегди беозор.

Август кечасида уйқум бузилди, Товуқча чанг олдди чиябўрилар. Занжирланган итлар аччик улиди, Жойидан чайқалиб кетди сурилди.

Август кечасида уйқум бузилди, Шовқин тўла тунни кезаман бебош. Маҳзун тун чоқлари бир-бир узилди, Қаршимда юз очди чанқанган қуёш.

Турсун АЛИ

Жоанна СВЕНССОН:

"ҚАЛАМ ҚИЛИЧДАН КЕСКИРРОК"

— Муҳтарам Свенссон хоним, айтинг-чи, бугун Швецияда адабиёт ва санъатга муносабат қандай кечмоқда? — Умуман олганда, Швецияда жуда кўп инсонлар санъатсевар, маданиятсевар ҳисобланади. Йил давомида мамлакатимизда кўргазмалар ва фестиваллар ўтказилади. Адабиётга келсак, бизда баҳор бўладими ё куз, китоб ярмаркалари бўлиб туради. Мен уларнинг барчасида иштирок этишга ҳаракат қиламан. Китоб байрамларига ташриф буюрувчиларнинг энг катта гуруҳи қирқ кишини ташкил этади. Биласизми, халқимиз бугунги кунда ҳар қанонгидан ҳам камроқ мутулаа қилмоқда. Албатта, бу мамнуният билан айтиладиган гап эмас. Бу нарса кейинги авлодга ҳам таъсир ўтказмай қолмайди. Аммо буни ўзгартришга ҳаракат қилаётган кўнгиллилар бор. Турмуш ўртоғим иккаловимиз Самилла Сарно муруҳининг аъзоларимиз. Бу гуруҳ инсонларни китоб мутулаасига, кутубхонага боришга чорлайди. Юрдошларимиз уқийтган китоблар детектив, илмий ёки фантастик асарлар. Катта адабиёт ва шеърият эса камдан-кам ўқилмоқда.

8-бет

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ MİLLİ MƏCLİSİ

МƏDƏНИЙҲҲТ КОМИТАСИ

"Kitab Dunyasi" gazetinin bas redaktoru şair-publist Xasiyyat xanım RÜSTƏMƏ

Hörmətli Xasiyyat xanım!

Ermenistan silahlı qüvvələrinin 12 iyulda Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində Azərbaycan ordusunun müvafiqinə hücumu nəticəsində general Polad Həsənov, polkovnik İsmail Mürzəyev başda olmaqla 12 hərbiçimiz, bir milli vətəndaşımız şəhid olmuş, bir neçə hərbi və milli şəxslər yaralanmış, milli tikililər dağılmışdır. Dövlətimiz, Azərbaycan ordusu dövlətimiz Tovuz istiqamətində yerində durmaqdadır, lakin Ermənistanın aviaüçənli siyasetinin qarşısı heç bir şeyi əvəz edə bilməz. — 30 ilə yaxın müddətdir ki, Azərbaycan Respublikasının 20 fəxrli torpağı (Dağlıq Qarabağ bölgəmiz və çevrəsindəki 7 rayonu erməni işğalı altında; 1 milyondan çox azərbaycanlı doğma torpaqlarından qovqon və məcburi köçkünə döndürüldü. Yəni, Tovuzdakı hadisə sənədin bir səhifə tələpçisi deyil, bəlkə Ermənistanın mənfəət dövlət siyasetinin tərki hissəsidir. Xocalı soyqırımını həyata keçirən zəlahətli bu gün də, yalnız öz torpaqlarını qoruyun hərbiçiləri deyil, eyni zamanda vətən, qədim, yəni dənizdən milli əhəmiyyətli milli infrastrukturunu hədəf seçir. Üzvlərimiz, öz ölkələri və ölkələrə siyasetinə sadıq olan Ermənistan hökuməti, dövlət birləşmə hər yoldu ilə əldə etməyə çalışır. Artıq heç nə üçün gücün deyil ki Paşinyan yalnız zəhərin "demokrat"dir, məhiyyəsidə isə əliqanlı diktator səlahiyyətlərini heç nə ilə bənzətməz — sadə bir həqiqət — demokratiya ilə işğal bir arada tutula bilməz. Paşinyan nəinki Qarabağın işğalını davam etdirərkən işğalçıdır, bəlkə, Tovuz istiqamətində işğal cavabında bəlkə. Siz Azərbaycan haqqında yazmaq istəyirsiniz. "Kitab dunyasi" qəzetinin baş redaktoru və Dünya Gənçlik Yazarları Birliyi Mədəniyyət Şurasının üzvü olmaq ehtiyarı ilə dölərlə respublikamızda olmaq, yazmalarınızda sız ədəbi əlaqələr qurmuşuz. Sız həmişə Azərbaycan adabiyatına, mədəniyyətinə, ümumən Azərbaycana saygılı gəlmisiniz. Tovuzda döyüşlər gedərkən siz bu gün həqiqətə bənzər qələmələriniz, öz haqqı yazmağı düşünməyə və vətəniyə əsaslı ("Azərbaycan dastarı") cəhət edirsiniz. Özbəkistan-Azərbaycan qardaşlığının, iki ölkə ziyalılarınin dəniz dostluğunun, mükəmməl döşməliyinə daha bir əməyini yarıdınız. Çox sağ olun! Sız öz adınız, Milli Məcləsin Mədəniyyət komitəsi adından təşəkkür edir, yeni yazmalarınızı gözləyirik, növbəti cəhətlərinizi arzulayırıq! Qardaş Özbəkistana salam-saygılarla.

Hörmətli, Komitənin sədri

Qanira Paşayeva

"Kitob dunesi" gazetasi boş muharriri, shoira, jurnalist Xosiyat RUSTAMOVA

Muxtaroma Xosiyat xonim!

Siz Ozarboyjon voqeliklaridan xabarдор ziblisiz. "Kitob dunesi" gazetasi Boş muharriri va Jaħon ёş turk ёзувчилар уошмаса маслаҳат кенгаши ёъзоси сифатида юртимизга бир неча бор ташриф буюргансиз, шоир-ёзувчиларимиз билан яқин адабий алоқалар ўрнатгансиз. Биз сизни ҳар доим Озарбойжон адабиёти ва маданиятининг Ўзбекистондаги тарихботчи сифатида ёъзолмаймиз. Ҳатто Товуздаги жанглар пайтида, сиз, содир бўлган воқеаларга бефарқ бўлмасдан ўз Сўзингизни айтдингиз, жумладан, бу воқеаларга бағишланган асар ("Исми Лала эди у қизинг") билан бизни хурсанд қилдингиз. Сиз Ўзбекистон-Озарбойжон биродарлигининг яна бир намунасини яратдингиз, икки мамлакат зибилларининг дўстлигини мустаҳкамладингиз.

Миннатдорлик билдираман! Сизга ўз номиндан, Миллий Мажлисимизнинг Маданият қўмитаси номидан ташаккур айтаман, янги ижодий муваффақиятлар ва сийҳат-саломатлик тилайман!

Қардош Ўзбекистонга салом йўллаб,

Ганира ПАШАЕВА, Профессор-доктор,

Озарбойжон Миллий Мажлисининг Маданият қўмитаси раиси

Қаердасан, Вьетнам, қаердасан, Адабиёт ибодатхонаси?

У оплоқ эди... Нур таралиб тураан, туйнуқларидан шеър муסיқаси таралаётган беқиёс маъво, йўллари юракка туташиб кетган шеър улқаси эди. Гуёки бу ерда одамлар эмас, фаришталар истқоқомат қиларди. Кундан кунга шаффофлаиб бораётган шаффоф улқада қалб теранликларидиға ранг-баранг оламларни шеърият ибодати-ла инкишоф этмоқ саодати бор бунда.

Май Вай ФАН:

"ШОИР — РУҲИЯТ ДУНЁСИНING ЭЛЧИСИ"

Ижод — бу ижодкорнинг ўзидаги ноёб истеъдод билан асарни яратиш жараёни. Ижодий иш, чин маънода, аввало, ҳеч кимнинг асарига ўхшамайди ва ижодкорнинг ўзи томонидан яратилган бирон бир асарни ҳам такрорламайди, унга қалб ва руҳ синдирилиши зарур. У инсонларни бирлаштира олиши керак. Шеърнинг яралиш жараёни шоирнинг алоҳида маконини, ўз дунёсини яратиши. Шоир бу дунёнинг эгасидир.

3-бет

Рудольф МАРКУ (1952) "ИНСОНИЯТ ҲАҚИДАГИ ЭНГ КАТТА БИЛИМ ИНСОН ҚАЛБИДА ЯШАЙДИ"

Бугун мен "Ҳеч ким Итакага қайтмайди" асаримнинг бешинчи қисмини яқунладим. Нокамарлик бўлмас, деб умид қиламанки, бу иккала китоб ҳам жаҳон адабиётига қўшган ҳиссамдир. Буни муаллифларнинг ўзлари ёзган охириг китоби уларнинг энг яхши китоби деб ўйлаганлари учунгина эмас, балки бу икки китоб ҳам мен ёзган энг яхши китоб эканига амин бўлганим учун айтяпман. Ва бу сўзлар аввалги ижодларни қадрламаслигини аналтмайди.

7-бет

Менинг оппоқ чечакларим энди қора тупроқ бўлди

XX аср Озарбойжон адабиётининг иккинчи ярмида энг ширали поетик овозларидан бири Нурангиз Кун 1938 йилнинг 21 сентябрыда таваллуд топган. Кўп йиллар давомида Озарбойжон матбуот соҳасида ва Озарбойжон Санъат университетидида фаолият юритган.

Адабиётга «Тангри» номли киссаси билан кириб келган. Ҳозирга қадар «Асрнинг сўнгги туши», «Оқ қанотлар», «Саломат бўл, Оқча йўл», «Қор романи», «Хўжали симфонияси поэмалари», «Йўл кетаман. Сайланма шеърлар», «Қирмизи оқшом» каби бир қатор кисса, ҳикоя, мақола, памфлет ва театр асарлари китоб ҳолида чоп этилган.

Югославияда чоп қилинган «Овозлар» номли дунё шоир-ёзувчилари алманахидаги шеърлари «Яшил булоқ» мукофоти билан тақдирланган.

«Хўжали симфонияси» дostonи учун Маҳмуд Кошғарий фондининг мукофотини олган.

2006 йилда Озарбойжон Республикасининг Президенти Илҳом Алиевнинг «Президент мукофоти»га лойиқ кўрилган.

Нурангиз Кун 2014 йили 76 ёшида вафот этган.

МЕНИНГ ОППОҚ ЧЕЧАКЛАРИМ

Туғди оқ чечакларим, бир кузакка яроқ бўлди,
Учди дайди шамолларда, кўпиб вароқ-вароқ бўлди.

Куш мисол учди гунчалар, қўлда қолган бутоқ бўлди,
Жим боғларининг меҳмони бир қақшаган яроқ бўлди.

Кўзларим айланди кўлга, висол мендан узоқ бўлди,
Не келса ғуссадан келди, мени узган фироқ бўлди.

Хаёл бўлди севганларим, ёниб-ўчган чироқ бўлди,
Менинг оппоқ чечакларим энди қора тупроқ бўлди.

***

Бир зиё йўқотганман онаминг кўзларида,
Бир баёт йўқотганман онаминг сўзларида,
Бир ҳикоят йўқотганман онаминг дудоғида,
Бир чироқ йўқотганман онаминг сўроғида,
Бир бешик йўқотганман онаминг кўлларида,
Бир умр йўқотганман онаминг йўлларида...

ТУШ

Бир оқшом очганча тушимнинг эшикларини

йиртиб ташлаб зулмат пардаларини,
ичкари кирдинг.
Тушимда бир булоқ очган эди кўз.
Хоржин эдинг, эгилиб,
юрак ёнғинлари-ла сувдан симирдинг.

Сўнгра ўчириб манглайнинг хоржинлигини уриндинг яшмоққа.
Кейин эса мендан бурдинг буткул юз - кўлларинг узатдинг,
мени ойдинликка тортиб чиқариб узоқ кузатдинг...

Бир ой нурларининг!
Иссиғидан иккимиз қотардик совуқ, нега?
Аммо сен ҳам, мен ҳам,
ой ҳам, бахтиёрдир...

Тонгда мен сенинг тушингни кучоқлар эдим,
кафтларимда бирма-бирма зардим, хоржин...

Худойим, тонмадим ҳеч! -
Ипак билдим катони,
Чечак билдим тиконни,
Рост, деб билдим ёлгонни,
Кабутар атадим мараз «илонни»...

На тош отдим,
на бир хас,
ким дер мени - беэга.
Бахтимга боқ, бахтимга...
Тангрим,
яралдим нега?

Бўмбўш бир сукунат,
мен ёлғиз...
Бўшлиқда на севги,
на нафрат,
на саодат,
на хис,
бордир на бир сас!
Отим бор эди. Бас, қани?
Қамчим бор эди, бас, қани?
Отим, майли, қолсин сизга.
Қамчим қайтаринг бироқ!
Қамчиламоқ истаيمان бу бўшлиқни...

ЙЎЛ КЕТАМАН

Дудоқларда табассум,
Умид ва гулар бор қорачиғимда,
Ичимда кўзёшга эҳтиёмим бор,
Йўл кетаман энди,
оёқларим чарчагунча...

Кафтларимда сир,
Бармоқларимда тилсим,

Юрагимдир - бор-йўғим,
Йўл кетаман энди,
жуссам йиқилгунча...

Сочларимда шамолим,
Рухимда Она лайли,
Бошимда музтар севги,
Йўл кетаман энди,
кўксим тешилгунча...

Олдимда баланд тоғлар,
Охирсиз қоялар, совуқ бир денгиз,
Ғариб жоним, ёлғиз жонга бир армоним,
Йўл кетаман энди,
бошим букилгунча...

Ортимда айрилиқлар,
Елкамда Қўёш қўллари
Хаёлимда Жолам ва титроқларим...
Йўл кетаман энди,
йўл тугагунча...

БИР ОҚШОМ

Нозим Ҳикматнинг қабри қошида...

Агарда, қақшақа уриб,
ҳазин абрларни кучмоқ истасам,
телба, демасларми менга?

Йиқилсаму ўпсам тупроғингни,
айлансам бағрингда
сукунати лол бир яшил чаманга,
телба, демасларми менга?

Бир оқшом узатсам Кунботарга қўл,
ғариб уфқларни жойлсам,
жойлай олсам - қорачиғимга,
телба, демасларми менга?

Телба, демасларми...

***

Авал ўзинг жим келдинг
сўнг бу қадар тикди дов.
Авал ўзинг беркидинг,
сўнг очви бошлади ов.
Авал сўнг девор.
Авал ўзинг бошладинг
сўнгра, деди - тўхта, бор.
Авалда сен қулдинг,
энди мен.
Авалда мен ўлдим,
энди сен.

Ох, муҳаббат...
Сенга ҳам раҳмат,
менга ҳам...

***
Жоламга

Кимнинг нигоҳларин олмослари у,
ярқираши қамаштирар дунёни?
Кимнинг ёноқларин табассуми у,
Уфқлардан кўриниши кўп чоширар дунёни?
Қизим Жоламинг, чечаким,
кабутарим,
бахорим, ёзим Жоламинг...

***

Шухратпараст эмасман асло,
Шухрат сас-қуйидан безорман, безор.
Мажбурлаб олмадим ҳеч мукофотни,
Шундай бир одамман,
Истамайман на олқишу, на садо,
Истамайман заррача шухратдан бўлсин пойим.
Истамайман! Машхурлик,
сени истаганга бор, дейман.
Фақат шеърларим ўқилса,
бу энг гўзал сас,
Ёмонга ёмон, яхшига яхши ёқтирар.
Ортик нарса истамайман,
шу ҳам етар, бас.

***

Бўш ерлару, бир жойлардан,
беғона бор қулбалару,
саройлардан қочаман!
Маънисиз қулишлардан,
сохта, ялтоқ ўпишлардан,
шараф истар, энг гўзал сўз тараф истар,
учрашувдан қочаман!
Болтаси бор кўллардан,
бўш куйлардан,
ҳар турли аъмоқлардан қочаман!
Чанга қориб саодатимни,
ўзгасига кўрсатган меҳр,
ҳеч тинмаган «шамоллардан» қочаман!

Хосият РУСТАМ таржимаси

АДИБ ИСТЕЪДОДИ ВА ТАРЖИМОН МАҲОРАТИ

Акмаль САИДОВ,
академик

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев алоҳида таъкидлаганидек, «Дунёдаги ҳар қайси давлат, ҳар қайси халқ биринчи навбатда ўзининг интеллектуал салоҳияти, юксак маънавияти билан қудратлидир. Бундай ёнғилмас куч манбаи эса аввало инсоният тафаккурининг буюк кашфиёти – китоб ва кутубхоналарда».

Машҳур рус мутафаккир адиби, файласуфи ва публицисти Фёдор Достоевский жаҳон миёсида тан олинган беназир ижодкордир. Фёдор Достоевский ўз асарлари таржима қилинмасиданоқ Европада машҳур бўлган. 1879 йилда у Лондонда бўлиб ўтган Халқаро адабий конгрессга тақлиф қилиниб, Халқаро адабиёт ассоциацияси кўмитасининг фахрий аъзоси этиб сайланган.

Фёдор Достоевскийнинг ижоди жаҳон адабиётига, хусусан, адабиёт буйица Нобель мукофоти лауреатлари Кнут Хамсун, Томас Манн, Ҳерман Хессе, Андре Жид, Уильям Фолкнер, Эрнест Хемингуэй, Альбер Камю, Борис Пастернак, Жан-Поль Сартр, Александр Солженицин, Генрих Белл, Иосиф Бродскийга улкан таъсир кўрсатган. Француз адиби Андре Жид Фёдор Достоевскийни «ноёб даҳо» деб баҳолаб, тафаккурининг қудратини Рембрандт ва Бетховен билан тенглаштирган.

Таржима назариясига кўра, бадий таржима асл матннинг қисқартирилган баёни, ҳикояси ҳамда уни қайта тиллашнинг бошқа шаклларида туб-

“Янги аср авлоди” нашриёти сўнгги йилларда китоб ихлосмандлари учун қимматли совғалар тайёрлади – Фёдор Достоевскийнинг Ҳабиба Зиёхонова томонидан ўзбек тилига ўғирилган, тўрт қисмдан иборат “Хўрланганлар ва ҳақоратланганлар” романини нашр этди. Ушбу роман 1966 йилда чоп этилган Ф.Достоевскийнинг ўзбек тилидаги биринчи асари эди.

лари инглиз тилига таржима қилинган.

Фёдор Достоевский асарлари Ўзбекистонда энг моҳир таржимонлар томонидан ўзбек тилига ўғирилган. “Жиноят ва жазо”, “Телба”, “Қиморбоз”, “Иблислар”, “Ака-ука Карамазовлар” – “беш буюк китоб” устоз таржимон Иброҳим Ғафуров томонидан таржима қилинган. Таржима қилинганда ҳам шунчаки ўғирилган эмас, балки айнан Достоевский тилида, ай-

нан Достоевский бўлиб, ўзбек тилида қайта ёзилган. Сўзсиз, Иброҳим Ғафуров таржимаси ҳақида ҳеч иккиланмасдан: “Иброҳим Ғафуров ушбу асарлар таржимаси жараёнида Достоевский бўлиб, асарни ўзбек тилида қайта ёзган!” дейишимиз мумкин.

Юқорида тилга олинган Фёдор Достоевскийнинг Ҳабиба Зиёхонова томонидан ўзбек тилига ўғирилган “Хўрланганлар ва ҳақоратланганлар” биринчи романи адиб сўзгундан қайтиб келгандан кейин битилган илк йилки асардир. Асар дастлаб 1861 йилда “Время” журналининг етти та сонда эълон қилинган.

“Хўрланганлар ва ҳақоратланганлар” романи ўша даврнинг энг мураккаб муаммоси – ўз ҳолига ташлаб қўйилган одамлар тақдири ҳақида ҳикоя қилади. Аранг кун кечиравган кам-

багаллар – Фёдор Достоевский романининг қаҳрамонларидир. Бу мазмув ёзувчининг кейинги асарларида янада кенгайтирилган ва чуқурлаштирилган.

Роман эш адиб Иван тилидан баён этилади. Қаҳрамон ҳаётининг кўпгина тафсилотлари Фёдор Достоевский ўз бошидан ўтказганларига ҳамоҳангдир. “Хўрланганлар ва ҳақоратланганлар” романини инсон худбинлиги оқибатларининг тахлили дейиш мумкин. Бундай хусусият, айниқса, князь Пётр Валковскийнинг ҳаётта муносабатларида ўзининг ёрқин ифодасини топган. У разил, тошбағир ва очкўз, мўмай пул топиш учун ҳар қандай қабихликка тайёр шахс. Ҳатто унинг уйланиши ҳам ана шундай жирканч мақсадларни кўзлайди. Уйланиб, яъни моддий манфаатга эга бўлиб, Неллини, ўз онасини ҳам уйдан қуллаб юборади.

Ф.Достоевский П.Валковский тилсизлида ўша даврнинг барча муси-

евскийнинг ҳаёт босқичларини илғаш мумкин. Иваниннг ўзи ночор турмуш кечиришига қарамасдан олижаноблиги ва мутлақо нотаниш одамларга ёрдам беришига тайёрлиги князининг ҳаёсизлиги ва манфаатпарастлигига қарши қўйилади. Иван Петрович ўзининг фидойилиги ва эзгулиги билан Нелли жар ёқасига келиб қолганида уни қутқара олади, Наташанинг эса оиласи бағрига қайтишига ёрдам беради. У ҳатто ўз севгилисини, агар у шундан бахтиёр бўлса, бошқа эркакка инъом этишга ҳам тайёр. Наташа ҳам ўзига хос худбинлики намён этади. У ўз изтиробларига берилиб, ота-онасининг азоб-уқубатларини пайқамаслики мақбул топади. Унинг Алексейга ҳиссиётлари эс-хушидан огдиради. Романда “уқубат худбинлиги” Нелли тимсолида нозик баён этилган. Унга ўзини жабрдийда деб ҳис этиши ёқадди. Қиз ўзи тўғрисида ғамхўрлик қилишларини рад этади, одамларга

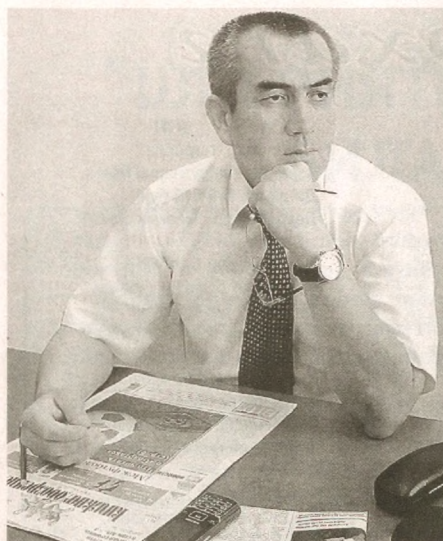
стоевский асарининг чуқур мазмуни, ўзига хос услуби, айниқса, романинг руҳини ўзбек тилида муваффақиятли ифода этишга муваффақ бўлган. Бунинг далили сифатида “Хўрланганлар ва ҳақоратланганлар”нинг аслияти ва унинг ўзбек тилига муваффақиятли ўғирилишига қуйидаги бир мисолни келтириш мумкин:

Аслият: “Еще с утра я чувствовал себя нездоровым, а к закату солнца мне стало даже и очень нехорошо начиналось что-то вроде лихорадки. К тому же я целый день был на ногах и устал. К вечеру, перед самым сумерками, проходил и по Вознесенскому проспекту. Я люблю мартовское солнце в Петербурге, особенно закат, разумеется, в ясный, морозный вечер. Вся улица вдруг блеснет, облитая ярким светом. Все дома как будто вдруг засверкают. Серые, желтые и грязно-зеленые цвета их потеряют на миг всю свою урюмость; как будто на душе прояснеет, как будто вздрогнешь или кто-то подтолкнет тебя локтем. Новый взгляд, новые мысли...”

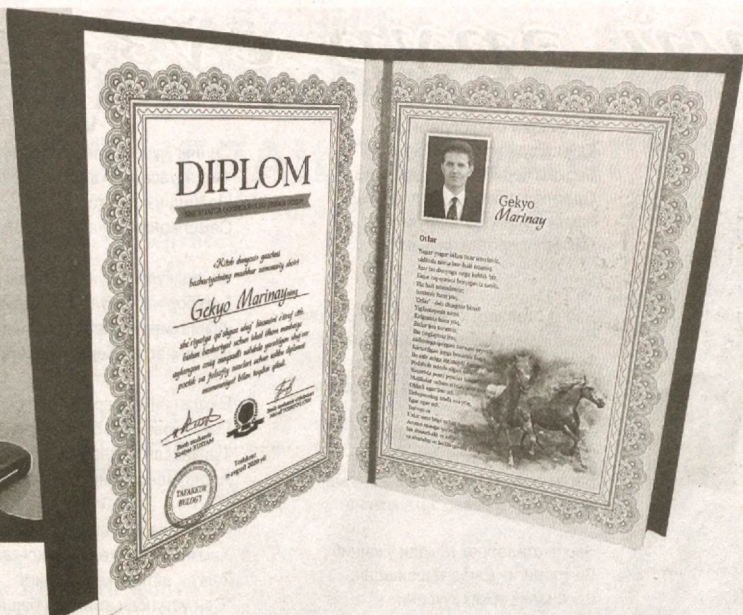
Таржимаси: “Шу кунни эрталаб то-бим қочиб турган эди, кечга бориб жуда мазам қочди, этим увиша бошлади. Унинг устига, кунни буйи сандирақлаб юриб чарчадим. Кеч кириб, қош қорайган пайтда мен Вознесенский проспектидан ўтиб борардим. Мен Петербургнинг март қўшини, айниқса, оқшомлари ҳаво очик, аёз бўлган кунлари, кунботар пайтини севмаман, шафақ ажойиб гўзаллашади. Кўчалар бирдан нурга ғарқ, барча бинолар бир-бирдан ярқираб кетгандек бўлади. Бир лаҳзада қулранг, сариқ ва тўқ яшил ранг биноларнинг чиройи очилиб кетади, гўё шу дам кўнглинг ҳам равшан тортгандек, вужудинг жи-мирлаб кетади ёки биров сени тирсаги билан аста туртиб ўтгандек бўлади. Янги боқиш, янги фикрлар...”

Тўрт қисмдан иборат йирик роман ҳар бир саҳифаси, хатбоши таржимон маҳоратидан яққол гувоҳлик бериб туради.

Жаҳон мумтоз ёзувчиларининг шох асарларини ўзбек китобхоналарига ўз она тилида етказиш учун фидойилик кўрсатиб, бутун маҳоратини ишга солаётган таржимонларимизга ҳамда “Янги аср авлоди” нашриётимизга ҳар қанча миннатдорлик билдирсак шунча кам. Қутубхоналаримиз, хонадонларимизда бундай шох асарлар қанча кўпайса, нур устига нурдир.

Кўчкор НОРҚОБИЛ

ИЛДИЗИ АЛБАНИЯ, ТАҚДИРИ ЗАМИН БИЛАН БОҒЛИҚ ШОИР ДЎСТИМГА МАКТУБ

Ассалому алайкум! Қадри дўстим, Гекё Маринай! Мен Сизга бугун тонгда мактуб ёзишдан олдин уйимиздан ташқарига, боққа туташ кўчага чиқдим. Боғда, кенг далада ястанган кашнич ва укроп гуллаб ётибди, одам тиззасига қадар ўсган бу нафис ўсимлик тонг эпкинида шундай муаттар, бошни айланттирар даражада буй таратаяптики, кўзингиз тиниб, энтикасиз, очиги, бир зум ҳушингизни йўқотиб, роҳат-фароғат туюсиз. Шунда менинг хаёлимдан бир гап ўтди; бу шўрлик кашнич ва укроп бозорга боролмай далада қолиб кетаётганидан зорланиб, ўз дардини тонг эпкинига айтаяпти, тонг эпкини эса бу дардини – муаттар дардин оламга ёяпти. Нега дейсизми? Номард пандемия бу гўзал ўсимликка ҳам панд берди. Ахир, бозор йўлини ҳозирги пандемия тўсиб қўймаганда, бозорлар ва савдо дўконлари ёпилиб, одамлар уй-уйларидан чиқолмай қолишганда эди, улар шаҳар ва қишлоқ, ҳатто олис мамлакатларга аллақачон тарқалиб кетишарди. Энди эса ҳеч кимга қарақис бўлгани каби даладан чиқолмай, оху-роҳ чекишмоқда... Бироқ улар далада қолиб кетишадиганига қарамай, атроф-жавониб, борлиқни ўз бўйи, муаттар нафаси билан сархуш этмоқда.

Менга Сизнинг шеърларингиздаги бир жиҳат ёқди. Айтиш жоизки, бу қалби тиниқ, гўзал, дунёни фақат ёруғ рангда кўришни жон-жонидан истаган чинакам шоирдагина бўлади. Худо берган истеъдод ва инсоний буюк тарбия ва маданият уйғунлашагина бундай шеърлар ёзилиши мумкин. Гекё, Сиз ҳар бир нарсанинг яхши томони ни кўрасиз, улуғ бобомиз Румий ҳазратлари айтгани каби дунёдан фақат ҳикмат ва яхшилик ахтарасиз.

Тўғри-да, ахир, бу сергалва дунёда, ташвиш ва талотумлар, хиёнатлар кўла-йиб, оғриқ ва изтироб кўзимизга чўп қадаб турган бизнинг асримизда, инсон жами ташвишлардан баланд туради. Инсон ҳамма ўткинчи дардлардан юксакка интилса, дунёни тиниқ нигоҳ билан кўрса, фақат яхшилик ва бегуборликни илғаб, бошқаларга ҳам шуни раво кўрса, қандай яхши. Бу дунё бизнинг онгу-шууримиз – кўнгил кўзимиз орқали тасаввуримизда мавжудлашади. Айниқса, Сиз каби истеъдодли шоир бутун борлиқни кўш нурларига йўрилган ҳолда тасаввур қилиши учун миллионлаб одамларга ўз қалбини тўтиб – ҳаёт гўзал, деган улуғ тушунчани баралла айтса, қандай яхши! Ахир дунёни гўзал кўришни истаган одамлар ҳеч қачон бу дунё хира тортишни истамайди, Гекё! Шундай эмасми? Шундай руҳ билан яшаётган одамлар ҳеч қачон дунёни булғамайдилар, уруш қилмайдилар, бир-бирини ўлдирмайдилар. Дунёдаги барча фожиаларнинг илдиизи инсонга бориб тақалади, унинг қалб ва руҳ софлиги бу заминни асраб қолади. Гекё, Сизнинг ижодингизда ер юзини бешикхаст, бекемтик, бус-бутун ва жуда гўзал кўриш истиги мавжланиб тургани, бутун сайёрамизни ўз уйим деб ҳис қилишингиз, унда яшаётган инсонларни эса бир-бири билан жондош ва томирдош деб билишингиз яққол сезилиб туради. Чинакам шоирнинг қалби шу ният билан тўхтовсиз уради.

Мен нега бунди эсладим; айтиганим, чинакам шеър ҳам вақти соати етилиб қоғозга тушмаса, шоирнинг қалбида узоқ сақланиб турса, бу ёруғ оламга юз тутмаса ёки бирорта нобот тузум ва жамият йўлига тўсиқ бўлса, дунё бўйлаб қанот қоқишга ҳалал берса, у турган жойида, хоҳ шоирнинг юраги тубида дунёга келишдан чўчиб, хавотир билан чўкиб ётган бўлсин, хоҳ қоғозга тушган тақдирда ҳам мустабид тузум уни ўз ўқувчисига етиб бориши, чоп этилишига тиш-тирноғи билан қаршилик қилса-да, ўша ночорнинг овози ва овозаси оламга билинган бўлайди, ўша шеърнинг муаттар хиди борлиқни тўтиб кетади. Чунки, энг яхши шеър ўз овози ва роҳатбахш бўйи билан тугилади. Шоирнинг йўлини тўсишлари мумкин, лекин чинакам шеърнинг йўлини тўсолмайдилар.

Қизиқ, ер юзи кенг. Сиз мендан олисдасиз. Лекин Сизни менга яқинлаштириб турган сирли бир куч бор. Бу – ижод кучи! Адабиёт сеҳри. Адабиёт чегарани тан олмайдди. Сен албанмисан, русми, инглизми, европалик ё осийлики, фақат битта нарса – инсонни сев, инсонни ардоқла, заминни кўзинга тўти э! Одам боласи бир хилда йўғлайди, бир хилда кулади, бир хилда севади, севилади. Шундай экан, нега биз бир-биримизга бегона бўлишимиз керак?

Гекё, дўстим! Сизнинг бошингизга кўп қийинчиликлар тушган, ўз Ватанингиздан олисда яшаганингиз, ижод ва шеърга хиёнат қилмаганингиз, ирки ва миллатидан қатъи назар ҳар бир инсонга қалбингиздан жой берганингиз учун ҳам бугун дунёнинг катта шоирлари сафида турибсиз! Ҳозирги замонавий европа шоирлари ичиде энг таниқли албан шоири деган эътирофга лойиқ бўлганингиз, бунди ижодкор дўстларингиз фахр-ифтихор билан тилга олиши ҳам барчамизни қувонтиради.

Қадри Гекё! Мен Сизнинг От ҳақидаги шеърингизни назарда тутаяман. Бундан анча йиллар олдин ёзилган ушбу биргина шеърингиз ўша даврдаги мустабид тузумни нечоғлик ларзага солганини эшитган эдим. Биттагина шеър-а! Бутун мамлакатга овоза бўлган ўша шеърнинг ҳар бир сатрига сингдириб юборилган озодлик, Ватан, Халқ дарди, келажақ ва ёруғликка интилиш ҳисси тузум тепасида турганларни шу даража даҳшатга солдики, Сиз алалоқибат, ўз Ватанингизни тарқ этишга мажбур бўлдингиз, аниқроғи, мажбур этишди. Сиз ва ижодингиз ҳақида менга қадрдон дўстларим олдин кўп бора сўзлаб беришганди. Шу боис, ижодингиз билан танишишга қизиқдим, ёзганларингизни ўқидим.

Дарвоқе, бир воқеа эсимга тушди. Яқинда ёзувчилардан бири менга: "Сиз урушда бўлгансиз. Шунинг учун яхши ёзувчи бўлдингиз. Агар мен ҳам урушда бўлсам, яхши ёзардим...", деди. Ҳайратга тушдим. "Сиз нима сабабдан урушда бўлмаганингизни биласизми? Улиб кетишингиз мумкин эди. Чунки Оллоҳим Сизни уруш ва инсон, муҳаббат ҳақида ёза олмаслигингиз, истеъдодсиз кимса эканлигингизни биларди. Шунинг учун ҳам Сизни урушга юбормай олиб қолган. Бормаганингиз яхши бўлган", – дедим. Адабиёт одамнинг қисматига айланиши учун Парвардигорнинг ўзи унинг ёзиғини нимагадир тўриллаб қўяди.

Дўстим, Сизга Оллоҳ томонидан берилган бани-башарга нисбатан чексиз муҳаббат туйғуси, гўзал истеъдод муборак бўлсин. Китобларингизни кутиб қоламан. Дарвоқе, Сизнинг шеърларингизни Ўзбекистондаги қадрдон дўстларингиз ўзбек тилига таржима қилишадиганини ҳам айтмоқчиман! Омон бўлинг, қадрдон! **Ҳурмат билан,**

Кўчкор НОРҚОБИЛ
2020 йил,
17 август

Май Вай ФАН: "ШОИР – РУҲИЯТ ДУНЁСИНИНГ ЭЛЧИСИ"

Май Ван Фан 1955 йилда Вьетнамнинг Ниньбинь провинциясида таваллуд тошган. Ханойдаги чет тиллар коллежининг лингвистика ва рус маданияти факультетида ҳамда Минскда (Белорусь) Педагогика институтида таҳсил олган. Айтиш мумкин, унинг 20 дан зиёд шеърӣ тўпламлари ва "Танқидларда иншолаб" китоби нашр этилган. Тўпламлари жаҳоннинг турли тилларига таржима қилинган. Бир қатор Вьетнам ва халқаро адабий мукофотлар совриндори. Хусусан, 2010 йилда Вьетнам Ёзувчилар ассоциациясининг нуфузли мукофоти, 2017 йилда Цикада мукофоти, 2019 йилда Сербия Фанлар ва санъат академияси мукофоти, 2020 йилда Черногория адабий таржимонлар ассоциациясининг мукофоти сазовор бўлган.

– Жаноб Фан, келинг, суҳбатимизни Вьетнамда адабиёт ва санъатга бўлган муносабатдан бошласак... – Умуман олганда, ҳар қандай мамлакатда ҳам адабиёт ва санъат халқ маънавий ҳаётини ташкил этувчи асосий куч саналади, у ўзида маънавий яшаш муҳассам этади, инсоннинг руҳий олами шакллантиради. Вьетнамда энг қадим даврлардан бошлаб асрлар давомида адабиёт ва санъат ёрқин ўтмишига эга миллатнинг руҳи ҳамда иродасини яратиш ва ҳимоя қилишдек масъулиятли вазифани бажариб келган. Бугунги кунда адабиёт ҳамда санъат бой-йиб, ранг-баранг бўлиб бормоқда, бу ривожланиш нафақат одамларнинг моддий ва маънавий ҳаётига таъсир этади, балки тарихнинг пинҳон, бизга қоронғу бўлган саҳифаларига нур сочади, сўз, тасвир, куй ўз гўзаллиги билан башариётга йўл кўрсатади. Вьетнам тарихига диққат билан назар ташласак, адабиёт ва санъат бизни босқинчи душманларга қарши курашишга руҳлантирганининг гувоҳига айланамиз. Ҳозир улар биз учун янги маданий асос ва ўзига хосликни шакллантиришга ёрдам беради.

маълум шеър илоҳиётга тегишли ҳамда Тангри томонидан 981 йилда Ли Тхунг Хенга ва 1077 йилда Хитойнинг Сунг сулоласи қўшинларига қарши қартилган, деб тахмин қилинади. Шеър жанубий мамлакатлар тоғлари, дарёлари ва император яшаган жойларни тасвирлайди. Халқимиз бу шеърни Вьетнам Мустақиллигининг биринчи декларацияси деб билади. Унда айтилишича, бўлинишлар табиий бўлиб, Арши Аъло китобида ҳам у ҳақида айтилади. Унда босқинчиларга қарата шундай дейилади: агар ҳужум қилсангиз, ўзингизни мағлубият ва шармандаликка гирифтормоқдасиз!

– Сиз унун ижод нима? – Ижод – бу ижодкорнинг ўзидаги ноёб истеъдод билан асарни яратиш жараёни. Ижодий иш, чин маънода, аввало, ҳеч кимнинг асарига ўхшамайди ва ижодкорнинг ўзи томонидан яратилган биринчи асарни ҳам тақдорламайди, унга қалб ва руҳ сингдирилиши керак. У инсонларни бирлаштира олиши зарур. Шеърнинг яралиш жараёни шоирнинг алоҳида маконини, ўз дунёсини яратишидир. Шоир бу дунёнинг эгасидир. Бу дунёдаги образлар ва ҳар бир ҳаракат шоирнинг ижод маҳсули ва баъзан улар реал дунёга тақдидан яралади, аммо буларнинг бари шоир услуби, ҳолос. Шеърнинг дунёнинг кенглиги ва таровати, қулоч ёя билиши шоирнинг истеъдоди ва маҳоратини белгилайди.

рига зид. – Маълумки, сизнинг "Қабоҳат даври" лиро-эпик китобингиз ўзбек тилига таржима қилинди ва мамлакатимизда нашр этилди. "Китоб дунёси" газетасида асарнинг баъзи боблари нашр этилди. Хўш, "қабоҳат" воқелиги бу китобдаги янги ҳақиқатнинг – "жонлан-тириш, қайта тугилиш"нинг қалитими? – Йўқ, бу қалит нуқта эмас. "Қабоҳат даври"даги ҳар бир воқеа, характерни бутун асар давомида кўплаб шохмат ўйинларида пайдо бўлган шохматчилар билан таққослаш мумкин. "Хитой шохмоти" сўзларида омон қолиш ҳаракатлари ва ўлим ҳаракатлари мавжуд. Ушбу лиро-эпик китобдаги ҳар бир шохмат ўйинининг натижаси тарихга назар ташлаш, ҳақиқий қадриятларни аниқлаш ва келажаққа йўлни яхшироқ кўришимизга ёрдам беришини истадим. "Қабоҳат даври"нинг моҳияти, ундаги қалитни топиш ўқувчининг ўзига ҳавола қилинган.

– Сиз унун ижод нима? – Ижод – бу ижодкорнинг ўзидаги ноёб истеъдод билан асарни яратиш жараёни. Ижодий иш, чин маънода, аввало, ҳеч кимнинг асарига ўхшамайди ва ижодкорнинг ўзи томонидан яратилган биринчи асарни ҳам тақдорламайди, унга қалб ва руҳ сингдирилиши керак. У инсонларни бирлаштира олиши зарур. Шеърнинг яралиш жараёни шоирнинг алоҳида маконини, ўз дунёсини яратишидир. Шоир бу дунёнинг эгасидир. Бу дунёдаги образлар ва ҳар бир ҳаракат шоирнинг ижод маҳсули ва баъзан улар реал дунёга тақдидан яралади, аммо буларнинг бари шоир услуби, ҳолос. Шеърнинг дунёнинг кенглиги ва таровати, қулоч ёя билиши шоирнинг истеъдоди ва маҳоратини белгилайди.

– Ушбу лиро-эпик китоб мисли кўрилмаган эстетик тажрибани тақдим этган. Асар жанрга хос таниш қонунларнинг аксариятини бузади, маълум бўлганларнинг барчасини инкор қилади, китобхонни жимгим мутлола қилишга қўймайди, янги шахсий тажрибалар билан юзлашишга ундайди, ўқувчиларга жанрнинг бугундан кўра келажақга яқинроқ бўлган йўналишини беради. Бу асарингиз ажрალიб туриши учун қилган янгилигингизми?

– Сиз унун ижод нима? – Ижод – бу ижодкорнинг ўзидаги ноёб истеъдод билан асарни яратиш жараёни. Ижодий иш, чин маънода, аввало, ҳеч кимнинг асарига ўхшамайди ва ижодкорнинг ўзи томонидан яратилган биринчи асарни ҳам тақдорламайди, унга қалб ва руҳ сингдирилиши керак. У инсонларни бирлаштира олиши зарур. Шеърнинг яралиш жараёни шоирнинг алоҳида маконини, ўз дунёсини яратишидир. Шоир бу дунёнинг эгасидир. Бу дунёдаги образлар ва ҳар бир ҳаракат шоирнинг ижод маҳсули ва баъзан улар реал дунёга тақдидан яралади, аммо буларнинг бари шоир услуби, ҳолос. Шеърнинг дунёнинг кенглиги ва таровати, қулоч ёя билиши шоирнинг истеъдоди ва маҳоратини белгилайди.

– Сизнинг шарҳингиз ушбу асардан кўзлаган бутун ижодий ниятларимни умумлаштирди. Ният мавжуд, унга янгилик нуқтани назардан қарашнинг ҳолати йўқ. Мен руҳий оламимни ифода-лашда илк бор бу йўлдан бордим. Ўқувчилар қаҳрамонлар энди оч-кўзлик, нафрат ва алданиш каби оғу гирдобиде узоқ ашбаъластикли, шунингдек, воқеалар гоёвий маконда содир бўлишини ҳис қилишди. Барча ҳаракатлар деворга ёруғлик ёрдамида туширилган соялар кабудир. Соялар ҳар бир ўқувчининг ҳукмида суқбат қўриб, бир-бирига боғланиб кетадилар.

– Ижод қилолмай қолиш... Сиз унун бу ҳолат нимани аналатади? – Инсон, табиат ва коинот доимо ижод қилади. Аслида, ўлим ҳам ўша яратув занжирининг бир бўлаги. Ижодсиз ҳаёт бўлиши мумкин эмас. Тирик башариёт жонсиз роботлар жамияти бўлмайди. Инсоннинг ижодкор бўлмалиги табиат ва ҳаёт қонуна-

– Мазмунли суҳбатингиз учун ташаккур, жаноб Фан! Маъруфжон ТОШПҮЛАТОВ суҳбатлашди

НАВҚИРОН ШОИРГИНА ЎЛИБ БОРАЁТГАН ТУЙГУЛАРНИ ИНСОНИЯТГА ҚАЙТАРАДИ

Ўтган гал мен бугунги кунда қандай қилиб ижод, тасаввур, муҳаббат ва энг аввало, шеърят билан яшаш ҳақида ёзган эдим. Ҳар бир инсоний тажриба асосида муҳаббат билан боғланган шеърӣ ҳаракат ётади, деб биламан. Шеър ёзиш ҳеч осон эмас. Бунди исботлаш учун мен ўзимдан анчайин машҳур бўлган муаллифларнинг фикрларига таянмоқчиман. Масалан, Ғарб шеърятининг бешиги ҳисобланган Юнон заминига саёҳат қилсак.

ҚАЙТАРАДИ

АНГЕЛА ДЕ ЛЕО, италиялик шоира

Афлотун учун шеър мавжуд бўлмаган нарсага олиб келадиган ҳар қандай куч. Демакки, қувват. Минг йиллик тарихни қамраб олган Хомернинг эпик асарларию Сапфонинг тушқунлиги ёки Ибиконинг лирик таранглигини ифода этувчи таъриф. Шарқ шеърятидеги рамзий сўз. Африка ва Америка хиндуларининг оғриқ ва озодлик қў-

шиқлари. Французларда куй, немисларда иштиёқ, мағлублар учун қўзғалиш. Буларнинг барчаси шеър. Маризэлла Беттарини таъкидлагандек, биз шоир бўлиб қолдик, чунки қайсидир вақтда қалбларимиз жароҳатланганди. Алда Мерини учун шеърят маъсумият, бокиралик, эҳтирос, нур, аввало, покланиш. Аммо шеърят яхлит таърифга

ёйқ. Фернандо Пессоа: "Шоир – даъвогар", дедим. Аммо Марио Праз учун шоир "бадий асарнинг абадийлигини таъминлайдиган, тугалланмаган, номаълум бемаъниликнинг жоизбаси билан яшайдиган" шахс. Шоир сеҳрар ва у тасаввурга ҳаддан зиёд берилган. Ижод чексиз, кўп қиррали ва қарама-қарши жараёнларда ҳаракатланади. Шеърда тасвирланган гўзаллик ҳамда ҳақиқат ҳар доим ҳам равшан эмас. У қай бир маънода сирларга тўла, ўзида пинҳон

моҳиятни яширган. Шеърят бизда яшайди. Бу ҳис қилиш ва кўришнинг ўзига хос услуби. Шеърят бу ҳаётга тубсизлик каби йўиб ёзилган сўздир, деган эди Жузеппе Унгаретти. Шеърят бетўхтов ҳаракат, мўъжиза. У нарсаларнинг иккинчи номини ва улғувор имкониятларини кашф этади. Шеърят – нур, демакки, барча ёруғликка ташна қалблар унга талпинди. Лорка бу ёруғлик учун сархуш бўлиш, жон фидо этишни хоҳлайди. Максимович эса ўша ёруғликни қалбидеги азиз бўлган бахт туйғусига сишоним дейди. Шоир ва ёзувчилар кўзешлар ва ёмонликлар устидан ғалаба қозониш учун

МОҲИДИЛ таржимаси

Умрбоқий эрур сўз, оҳанг

Чигирткалар куйлар тимисиз, Печ ортига гар қулоқ солсанг...

Чексиз йўқлик бағрига сингар, Топган шонинг, мансаб, хазинанг...

Қандай яшаш керакдир ўзи, Одий бўлсанг, сира шошмасанг...

Аммо шоқкин, ҳовлиқма ҳаёт Сигар етти нотага аранг...

Борлиқ недан кўради, ҳайхот, Ўлимнинг қошида қотади тошдай...

Вужуд айланади чангу гурборга, Бу оламда мангу сақлаб бўларми...

Нима берар қалбларга таскин? Тангри тўхфасидан баҳра олганча...

Баъзан гурмоҳ дуч келгани дам, Ўткинчи қилмагин парво...

Дўзахидир балки у бешак, Бўлса ҳамки устози шайтон...

Эй ўткинчи, сенинг ҳам қалба Хира ёду милтирар бежон...

ОЛТИНЧИ ФЕВРАЛЬ

Ёхуд бободан дастлабки мактублар Набирам Златаса

Юм-юмалоқ митти дунёнинг У юздан тирайсан бармоқ...

Турмушнинг тор эшикларидан Кидирмоқда ёруғ оламни...

Онажон деб атайсан энди, Унинг жажжи "ўринбосари"...

Салом сенга, кўринмас олам, Сен ҳаммиша мўхмон бўлавер...

Туғруқона қорға чўмган он, Телефонда менга сўзладинг...

Эриб битди музлаган ерлар, Бу оламга келди чақалоқ...

Нақш солди ойнага бўрон, Оёқлади қалтираган тун...

Вадим ТЕРЕХИН, рус шоири

Азобинга сўрайман даво, Илтижолар қилдим меҳробда...

Кўнгираклар қилдилар ваъда, Ёмонлик бўлмайди дея бу қунда...

Санаю вақт мос келиб чунон, Ижобатин топди илтижом...

Уч бора қичқирган хўроздан Жавоб келди янги тилакка...

Ёнганидай меҳробдаги шам Қайноқ эди ибодатим ҳам...

Барча оталардек сенинг жуфтинг ҳам, Ҳазилнамо дерди шаъма қилганча...

Аммо ниманиям қилар эди ҳал, Ҳаяжондан йўқотиб кўяр ўзини...

Барча оталардек ғамдан ўқсиниб Ва тобингиз қочса ташвишдан...

Янги меҳмон туғилди, Омила тўлди саф...

Кўндан тушди бу тўхфа, Шарофга тўлдим бир бор...

Кўмакчидек кўп ишга, Кутилмаган қор каби...

Соғлиқ, севги, меҳр, нур Ёғилади бешикдан...

Сенинг дунёнг гуноҳдан холи, Фарштанасан, бизга ҳамнафас...

Ширин қулгу, нозик вужудинг Беғубор қалб, қулгулар қадар...

Биздан анча фарқинг бор сенинг, Ёвузликни ҳали билмайсан...

Фақатгина ул жажжи гўдақ Ҳикмат бўлиб келар жаҳонга...

Чехранг сенинг ўшар онангга гоёт, Дунг пешона ва митти қўллар...

Олам маъқул келдими сенга, Онангни танийсан беҳато, бекам...

Ўсасан, кун эмас, сония сайин, Нотаниш қулфатни гўё англайсан...

Биз каби зулматдан кўрқиб чорлайсан, Ёлғиз қолганинга йлғлашинг тайин...

Овоз чиқар, тақролла, Ўзинг билган сўзларни менга...

Ди-ди-ди, буй-буй-буй! Атак-чечак босасан қадам...

Қизил пуфак, арғимчоқ, Беланчак ва болақайлар ҳам...

Чугурла, недир де, Яратганинг қудрати ўзинг...

Шеър тўқийман мен сенга атаб, Қайта-қайта ўқийман ортиқ...

Йилларим ўтмоқда кун каби худди, Соқларим оқиға қиларман таъзим...

Бу ёруғ оламни қандай тўхтатай, Қандай қайтарайин уйига яна...

Ўзингга боқаман – ишончим қат-қат, Уйку вақт олганда бешик бағрига...

Рус тилидан Шоди ОТАМУРОД таржималари

Кнут ХАМСУН (1859–1952), норвег адиби, Нобель мукофоти соҳиби

дим, аёл ҳам ортига ўғирилди, кўп ўтмай яна кўришдик...

— Ох, йўқ, — деди ва бошини чайқади аёл. Шу кўйи кетавериб у қадар кўнгилли эмас...

— Тўққиз ярим бўлибди, — дедим. Аёл сесканиб кетди, тўғрироғи, совкотаётган эди...

— Ёйўқ, кўриб турганингиздек, ҳозир бирор жойга боролмайман...

— Кўлимдан тутинг, — дея яна кўлимни узатдим. Аёл мени қўлтиқлаб олди...

— Соят ўн бўлибди — дедим. — Қаерда турасиз? — Эски Қироллик кўчасида...

сўрадим. — Йўқ, мумкинмас, — дея эътироз билдирди у...

Жимлик чўкди. Қўлтиқлашиб кетяпмиз, ёп-ёруғ кўчаларга бурилишимиз...

Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

ҲАЁТ САСИ

Хикоя

билан эшикни бироз тутиб, кейин ўзим ҳам унинг ортидан эргашдим...

— Утиринг, — деди у. — Мана диван. Мен чироқни ёқай.

— Бу ер жуда шинаман экан! Шу ерда яшайсизми? — саволга тутдим.

— Ҳа, бу менинг уйим, — деди аёл. — Уйингиз? Ота-онангиз билан турасизми?

— Ёйўқ, йўқ. Мен оилали кекса аёлман. Ҳозир кўрасиз...

— Майлими, уйингизгача кузатиб қўйсам? — дея

қоши ҳам деярли йўқ. Аммо унинг бутун вужуди ҳаяжонли ҳаёт ила нафас олар...

— Исмингиз Эллен, — деди у. — Бирор нима истайсизми? Ҳечқиси йўқ...

— Этоқхонага кирдим. Меҳмонхонадан тушиб турган нур хонани хира ёритар...

— Кўнгираклар қилдилар ваъда, Ёмонлик бўлмайди дея бу қунда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Тезроқ юракولينг, — деди у. Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Тезроқ юракولينг, — деди у. Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

Уйқусидан чўчиб уйғонаркан, жонхотлатда ўринадан турди. Иккала кўли билан...

— Ким у менинг ширин уйқумни бузиб, бемаҳалда шовқин кўтарётган?

— Ҳеч зог кўримайдик-ку, ҳатто тик этган товуш ҳам йўқ...

— Гипир, кимсан? Нима сабабдан уйқумни ҳаром қилдинг?

— Ҳа, теваққад жавоб бергулик жонзот ҳам, қилт этган садо ҳам чиқмасди...

— Ҳа, индинга, мен сени шу ерда, кириш йўлида кутаман...

— Ким эди у? Анави ўлик-чи? Муштини қаттиқ сиққан...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

лар миясида айланавергач, бу ерда ўша сўзлардан пайдо бўлгувчи ҳеч бир қишға мавжудмас...

— У ярим уйқу, ярим уйқоқ аллозда, теб-ранганча юриб кетаверди...

— Ҳа, теваққад жавоб бергулик жонзот ҳам, қилт этган садо ҳам чиқмасди...

— Ҳа, индинга, мен сени шу ерда, кириш йўлида кутаман...

— Ким эди у? Анави ўлик-чи? Муштини қаттиқ сиққан...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

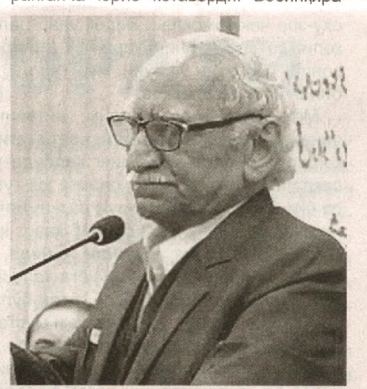
— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

— Эски Қироллик кўчасидаги уйлاردан бирининг ҳовлиси олдига етиб келганда...

Гани ПАРВОЗ (1945), покстонлик ёзувчи

ҒАФЛАТ ВАСВАСАСИ

Сирли хикоя

шунчаки бир шовқин эди ва чор-атрофда ҳатто соя-да кўзга ташланмасди...

— Барибир юрагим жойига тушмайди, ҳеч ким оромимни бузганига ишонолмайман...

— “Эй, одам! Ҳазирок уйғон. Токайгача ғафлатда ётмоқчисан? Наҳотки, билмасан...

— Аяввалига, у чиндан ҳам, бирининг унда иши бордек, шу вақдан уни чақирган ва кўмак кутган, деб ўйлай бошлади...

Кейинроқ эса гойибона сўзлар ва хитоб-ганч ўрмон ичидан ўтиб, бир пайт беповён яланглик...

Қандилат ЮСУПОВА таржимаси

Елена БУЕВИЧ:

“ШЕЪРИЯТНИ ИЖТИМОЙ ТАРМОҚЛАР БИЛАН ТЕНГЛАШТИРМАНГ”

Украиналик шоира Елена Буевич 1968 йили Черкасск вилоятининг Смела шаҳрида дунёга келган...

Унинг шеърлари “Новый мир”, “Нева”, “Дружба народов”, “Человек на Земле”, “День и ночь”, “Эмигрантская лира” каби йирик журналларда эълон қилиниб туради...

Елена Буевич IV Халқаро Славян адабиёти форумининг “олтин диплом”ини қўлга киритган.

— Елена хоним, айтинг-чи, жаҳон адабиётига қандай ҳисса қўша олдингиз? — Мен учун шахсий тажрибам ҳақида сўзлаш муҳимроқ...

— Ижтимоий тармоқлар билан рақобатлашишнинг ҳеч бир зарурати йўқ, уларни ўзгартириш керак аслида.

— Ижтимоий тармоқлар билан рақобатлашишнинг ҳеч бир зарурати йўқ, уларни ўзгартириш керак аслида.

— Нима деб ўйлайсиз, гуманитар фанларсиз

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

ЎРИК ГУЛИ

1 У биринчи, у жуда жасур Кун исишин сезади дилдан Унинг нафис латофатига Асалари боқади зимдан

Капалак ҳам асаларидек Сезиб борлиқ уйғонишини. Нур ёғилган ўрик новдага Лип-лип ураб нозик тўшини.

Мақсади бир иккисининг ҳам, Шерик бўлсам улар қорига — Гулбарглрнинг мафтунли бўлиб Мен даракчи бўлсам баҳорга.

2 Кексайганда иссиқ хушқар, Офтоларда тоблансам дейсан. Ўрик навда майин силкиниб, Чорлаганда оромга шайсан.

Ўзиб кетди олма гилосдан, Она ер бағрида гул очди. Илоҳий қувончининг бағрига Сингмоқчи, қучмоқчи, учмоқчи.

Жаннат эшиклари очилди шунда, Эзгулик уйига қадам босди шаҳд. Сендек адашганга ачинган мисол Оппоқ бўлиб гуллади дарахт.

Қушларнинг навоси кимўзар гўё, Инсон қаҳҳаҳаси гўёки базм. Ўрик гулбарглри шодон учади Эслатиб кимгадир қорнинг парчасин.

БУ – ЎЗГА УЙ

Бошқача эди уй, девори бошқа, Ёй каби эгилган сўқмоқ ҳам ўзга. Қордан оғир тортган эгик навда ҳам, Бошқадир қўшни ит қолдирган излар.

Аммо у ердасам бунда тўсатдан Кўзингни очасан — сезиб қўлларни. Сени кафтда тутиб шодон қўшиқ-па Мангуликча эптар босиб йўлларни.

ОҲАНГ ВА ТОШ

Афсоналар ўлар, унут асотир, Ширин оҳанглар ҳам йўқликка сингар. Жаҳонга таникли Орфей, Сизифлар Танҳо, аълодир.

Хасталик дунёни домига тортган, Даво топилмади унга шу тобда. Гўё инсоният хайрлашмоқда Инсонийликдан.

Бироқ тортишамиз суриб бардошни, Осмонда биз учун жаннат бор гарчи. Шу боис жонсарақ, қўшиқ айтганча Юмалатамиз оғир бир тошни.

Сўхбатдош ва таржимон: Шоди УЛУҒБЕК ўғли

Оскар УАЙЛД (1854–1900), атоқли инглиз адиби ва шоири, драматурги

Шаҳарнинг қоқ марказида, маҳобатли устунда Бахтиёр Шаҳзоданинг ҳайкали қад ростлаган эди. Унинг танаси нафис тилла билан қопланган...

— У шахримизнинг чинакам санъат дурдонаси, — деб изоҳларди шаҳар тўраларидан бири, атрофдагилар эса санъатда қобилиятли дид эгаси бўлмаса ҳам, унинг гапларини тасдиқлашаверарди.

— Нега сен Бахтиёр Шаҳзодага сира ўхшамайсан? У йилгагина ҳаёлига ҳам келтирмайдими, — дея йилгоқи болаларга оналари Бахтиёр Шаҳзодани ўрнак қилиб кўрсатишарди.

— Мен ҳеч бўлмаса дунёда доим бахтиёр бўладиган кимдир борлигиндан хурсандман, — секингина луғма ташлаб ўтарди умидсизликка тушган киши ажойиб ҳайкалга тикилганча.

Мақтаб болалари эса унинг олдида утаётганда: — Кўриниши фаришталарникига ўхшайди! — дея тун қоттишарди.

Уқувчиларнинг гапини эшитган ҳисоб илми муаллими бу гапларга сафсата деб қараганча сўрарди: — Сизлар қаердан биласиз, уни бир мартаям кўрмаган бўлсанми?!

— Эҳ, биз уни тушимизда кўрганмиз, — жавоб беришарди болалар чувилаб.

Бир кун кечқурун шаҳарга миттигина Қалдирғоч учиб келди. Унинг дўстлари олти ҳафта олдин Мисрга учиб кетишган эди. Аммо у орқада қолди кетди, чунки денгиз бўйидаги энг мафтункор Қамишга кўнгили қўйган эди.

— Бу жуда мантқиқсиз мубатлолик, — сайрарди бошқа қалдирғочлар. — Қамишинг ҳеч вақоси йўқ, қариндошларини эса тикилиб ётибди.

Ҳақиқатдан ҳам дарё бўйи қамишлар билан тўла эди. Ёз охирига, ҳамма қалдирғочлар учиб кетди. Бизнинг Қалдирғоч бўлса ўзини ёлғиз ҳис қила бошлади, Қамишинг дамузлуги эриктиришарди.

— У мик этмайди, — ўйларди Қалдирғоч. — Шамол эганида нозланиб тебраниларди хавотирга солади мени! Буни қарангки, қачон шамол эса, Қамиш ҳам саллоланиб у ёқдан бу ёққа эшилларарди.

Кейин маҳобатли устун узра кўкка бўй қўзган ҳайкални кўриб қолди. “Шу ерга жойлашман, — деб ўйлади. — Бу энг яхши танлов, тоза ҳаво

тиқилиб ётибди”. Алқисса, Қалдирғоч Бахтиёр Шаҳзоданинг ҳайкали остига жойлашди. “Менинг тилладан ётогим бор”, дея ўйларди у ухлашга шайланаркан.

— Инсонлар ўз ҳаётларида шеърятни қай тарика топадилар? — Тирикчиликнинг амалий, моддий тарафини ҳиддий қабул қилмасдан, албатта.

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

— Шеърят қай тарзда ижтимоий тармоқлар билан рақобатлаша олади?

ли фаришта ҳайкаллари билан безатилган бош черков ёнидан ўтди. Сарой ёнидан ўтаётиб эса рақс мусиқасининг овозини эшитди.

— Умид қиламанки, бал либосим ўз вақтида тайёр бўлади. Мен уни нафис гуллар билан безатиш буюрдим, аммо тикувчи жуда дангаса, — деди қиз.

Қалдирғоч дарёдан ўтиб, кемалар устунларига осилган чироқларни кўрди. Кейин у кекса яхудиёлар бир-бирлари билан савдолашаётганларини ва мис тарозидан тангаларни ўлчаётганларини кўрди.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

бор. Йигитнинг сочлари жигарранг, калта; лаблари андорай қизил, кўзлари катта-катта, ўзи ҳаёлга чўмган. У театр учун пьесани тугатишга тиришяпти, лекин унинг ёзиши учун ҳужра жуда совуқ.

— Майли, яна бир кеча сен билан қолишга розиман, — деди Қалдирғоч чин юракдан. — Мен унга яна бир ёқунти олиб берайми?

— Афсуски, менда энди ёқут йўқ, — деди шаҳзода. — Менда фақат кўзларим қолди, улар минг йил олдин Ҳиндистондан олиб келинган нодир сапфирлардан тайёрланган.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

— Қадрли Елена Буевич, мароқли сўхбатингиз ва гўзал шеърларингиз учун каттақон ташаккур! Келгуси фаолиятингизда, ижодингизда баркамоллик тилаб қоламиз.

қўрганнинг ҳақида айтиб бер.

— Аллоҳ, Қалдирғоч катта шаҳар бўйлаб учди ва бой одамларнинг ҳашаматли уйларига яраб яшаётганини, тиланчилар эса эшик олдида бир бурда нонга зорлигини кўрди.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

Хикоя

болақай. Кейин Қалдирғоч Бахтиёр Шаҳзоданинг олдига учиб келиб, қилган ишини айтиб берди.

— Қизик, — деди Қалдирғоч, — ҳаво жуда совуқ бўлсам, мен ўзимни илик ҳис қиляман.

— Сабаби, сен яхшилиқ қилдинг, — деди шаҳзода.

— Бугун кечга Мисрга етиб оламан”, деди Қалдирғоч умидвор бўлиб.

— Миср учун бирор топширигинг йўқми? — сўради Қалдирғоч.

— Миср учун бирор топширигинг йўқми? — сўради Қалдирғоч.

қўрганнинг ҳақида айтиб бер.

— Аллоҳ, Қалдирғоч катта шаҳар бўйлаб учди ва бой одамларнинг ҳашаматли уйларига яраб яшаётганини, тиланчилар эса эшик олдида бир бурда нонга зорлигини кўрди.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

— Мен бунунлай тилла билан қопланганман, — деди шаҳзода, — тиллаларни олиб, камбағалларга тарқатишим керак.

